

Vem äger lärandet?

Ansökan är ställd av Johannes Johansson, rektor för Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
johannes.johansson@kmh.se

Projektledare och författare till rapporten:

Cecilia K. Hultberg, F.D., professor i musikpedagogik, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm;
cecilia.hultberg@kmh.se

Abstract

This project is connected to The Innovative Conservatoire (ICON), a European research network between well-reputed conservatoires. The research is, to a large extent, collaborative, conducted together with teaching musicians. The aim is to create a body of research providing new insight about conditions of musical learning and development. As important is the purpose to disseminate the results, in specific, this concerns research methods and relevance to practice, in order to facilitate for musicians and teachers to develop and refine their own teaching practices and, to reflect on how research may support artistic, professional, pedagogic and methodic development, thus being a catalyst in institutions' change agendas. The project focuses on the core of performance education, one-to-one instrumental tuition.

Key words

Instrumental tuition, music performance education, individual expectations, music education

Sammanfattning

Detta projekt är knutet till The Innovative Conservatoire (ICON), ett europeiskt forsknings-samarbete mellan välrenommerade musikhögskolor. Forskningen bedrivs i stor utsträckning kollaborativt tillsammans med undervisande musiker. Målet är att ge forskningsbaserade nya insikter om förutsättningar för musikalisk kunskapsutveckling. Ett lika viktigt syfte är att sprida resultaten från forskningen, särskilt i fråga om forskningsmetoder och praktisk funktionalitet så att flera musiker och lärare kan utveckla och förfina sin egen undervisningspraxis och reflektera över hur forskningen kan vara utvecklande ur konstnärlig, yrkesmässig, pedagogisk och metodisk synpunkt och på så sätt fungera som katalysator för institutionernas förändringsarbete. I detta projekt riktas särskilt fokus mot kärnan i musikerutbildning, ett-till-ett-undervisning på studenternas huvudinstrument.

Nyckelord

Instrumentalundervisning, musikerutbildning, individuella förväntningar, musikpedagogik

Innehållsförteckning

Vem äger lärandet?.....	1
Abstract.....	1
Key words	1
Sammanfattning.....	1
Nyckelord.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Introduktion.....	3
Historisk översikt.....	4
Situationen idag.....	4
Teoretiska överväganden	4
Syfte.....	5
Metod.....	6
Samarbetet i ICON-nätverket.....	6
Parallella fallstudier i ett-till-ett-undervisning	6
Individuella utvecklingsprojekt.....	8
Studier av studenters förväntningar och uppfattningar.....	8
Resultat	8
Studenternas framförande i centrum.....	9
Makt och utsatthet	10
Öppna möjligheter att kombinera olika undervisningsformer	10
Metodresultat.....	11
Diskussion.....	12
Praktiska konsekvenser på musikhögskolorna.....	13
Presentationer och publikationer.....	14
Symposier och konferenser (inklusive konferenspublikationer).....	14
Peer-reviewed artikel i vetenskaplig tidskrift.....	14
Antologi.....	14
Deltagare i projektet	15
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, värdhögskola.....	15
Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet.....	15
Högskolan för Scen och Musik, Göteborgs universitet	15
Bilagor	15
Referenser	16

Introduktion

”Vem äger lärandet?” är ett fyraårigt projekt (2007-2010) som pågår till slutet av år 2010, och omfattar Kungl. Musikhögskolan i Stockholm (KMH), Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet (MHM) och Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet (HSM). Projektet ingår i ett internationellt forskningsbaserat samarbete, Innovative Conservatoire (ICON), där följande välrenommerade musikhögskolor också deltar: Guildhall School of Music and Drama, London (GSDM); Kungliga konservatoriet i Haag; Norges Musikhögskola, Oslo (NMH); Sibeliusakademien samt Stadia Polytechnicum, Helsingfors. Dessutom med verkar även Institute of Education vid London University.

Dessa musikhögskolor har via forskningsråd eller motsvarande i sina respektive länder ansökt om finansiering för sin medverkan. Forskningen i ICON-samarbetet fokuserar musikerstudenter och lärare med syftet att främja professionalisering av instrumentalundervisning på hög nivå, där den traditionellt har genomförts av professionella musiker som har hög expertis som artister men som ofta saknar motsvarande expertis på undervisningsområdet. I stället bygger undervisningen, som till stor del består av ett-till-ett-undervisning, i stor utsträckning på beprövad erfarenhet i mästare-lärling-traditioner. Mot bakgrund av detta bygger ”Vem äger lärandet?” på tanken att en internationell grupp bestående av musiker, som är engagerade i forskning av mästare-lärling-traditionen, skall kunna bidra till kvalitetssäkring och kreativ utveckling inom musikhögskolorna.

Ett-till-ett-undervisning kännetecknas av en problematisk maktrelation, som enligt Gaunt (2008) både kan främja och bromsa studenters lärande. Enligt Hanken (2008) kan situationen också vara problematisk för de undervisande musikerna, som ofta känner sig isolerade. Följaktligen är det en stor utmaning för musikerlärare att utveckla strategier som verkligen bidrar till studenters utveckling och inte hämmar den. Forskning inom detta område visar att det finns en stor bredd av övergripande undervisningsstrategier som coach, professor eller dirigent (Barry, 2007), och att lärarnas egen yrkespraktik ofta styr inriktningen av deras undervisning (Nerland, 2004). Medan Duke och Simmons (2006) fann att amerikanska lärare huvudsakligen gav negativ feedback, fann Zhukov (2008) att australiska lärare tvärt emot berömde sina studenter oftare än de kritiserade dem. Enligt Mills (2002) förväntar sig studenter att deras lärare skall engagera sig både i deras musikaliska och deras personliga utveckling, och att de skall ge detaljerad konstruktiv kritik så att de kan känna att de gör framsteg i sin spelteknik, musikaliskt och i övningsteknik. Detta kan relateras till resultat som visar att musikerlärare inte alls tog upp övningsteknik (Koopman et. al., 2008). Intressant är också Lisboas (2005) slutsats, att imitation är en mycket effektiv lärandestrategi.

Eftersom ett-till-ett-undervisning har en så central plats i musikerutbildning, har instrumental-lärarnas arbete en grundläggande roll för kvaliteten i högre musikutbildning. Även om högskolepedagogiska kurser för instrumentallärare börjar dyka upp (bl.a. i Oslo, Stockholm, Malmö, och Institute of Education i London) är utbildningen för musiker som börjar undervisa på höskolenivå nästan obefintlig. De flesta musikhögskolor ger inte sina nya instrumental-lärare någon som helst specialiserad utbildning eller kvalificerad metodisk introduktion till sitt nya yrke. Detta är viktigt att komma ihåg när man förordar uppbyggnaden av ett gediget kunskapsfundament för detta nya område. Ändå kan man påstå att införandet av högskolepedagogisk utbildning som ett krav för nyanställning är en mindre utmaning än att skapa ett system för fortbildningen av redan verksamma lärare.

Historisk översikt

I ett historiskt perspektiv framträder två stora traditioner i instrumentalundervisning inom västerländsk musik. Motsvarigheter till båda finns även i andra musikgenrer, och idag kombineras aspekter från båda på olika sätt – framför allt i undervisning på hög nivå. I den praktisk-empiriska metoden, som dominerade till mitten av 1800-talet, speglade undervisningen professionella musikers arbetssätt, anpassat till elevernas/studenterna nivå. De lärde sig musik holistiskt, som konsthantverk, och kunde relatera sina framföranden till musikestetik med alla dess teoretiska aspekter. Lärarna undervisade så mycket som behövdes för att stödja elevernas utveckling till självständiga musiker (Gellrich & Parncutt, 1999; Hultberg, 2000). Den sociala och tekniska utvecklingen under början av 1800-talet orsakade stora förändringar även i instrumentalundervisningen. Ny tryckteknik öppnade en marknad för utgåvor där kända solisters tolkningar var detaljerat markerade, samtidigt som musikundervisning delades upp i flera olika ämnen i de konservatorier som etablerades i rask takt. I stället för att lära sig musik som konsthantverk lärde sig nu studenter att följa detaljerade spelanvisningar i stycken som ofta låg på så hög nivå att de inte kunde bemästra dem själva. Detta, och uppdelningen i instrumentalspel och teoretiska ämnen, försvarade för dem att relatera sina framföranden till stilistiskt estetiska överväganden.

Situationen idag

Den goda tanken som låg till grund för utbyggnaden av konservatorieutbildningar, att systematisera musikutbildningen, ledde alltså delvis till att ”barnet” – det musikaliska konsthantverket – ”hällades ut med badvattnet”. Denna problematik är central i högre musikutbildning än idag och har under de senaste decennierna dessutom accentuerats till följd av de snabba och drastiska förändringarna i offentligt kulturliv, som medför att unga musiker både behöver utveckla hög expertis inom sina specialområden och sådana kompetenser som ger dem beredskap att möta nya, inte sällan oförutsedda utmaningar i flera genrer.

Professionellt musikerskap kräver mångsidiga kompetenser, men den mest centrala av dessa, stilsäker (traditionsrelaterad) och personlig uttrycksförmåga, tillhör en outtalad dimension av beprövad praxis, som därför är svår att fånga i ord. Detta centrala område av instrumentalundervisningen är hittills ytterst lite utforskat, och kunskapsbyggande i form av utvecklingsarbete på vetenskaplig grund kring läroprocesserna har därför genomfört i liten utsträckning. Det innebär att de svagheter och styrkor som finns inbyggda i utbildningarna inte har fått systematisk belysning och därför inte heller har åtgärdats respektive utvecklats systematiskt i större utsträckning. Därför är det en stor utmaning för forskningen inom projektet ”Vem äger läran-det?” (VÄL-projektet) att i samarbete med musiker begreppsliggöra detta .

Teoretiska överväganden

För delprojekten i VÄL-projektet har vi valt att utgå från ett kulturpsykologiskt perspektiv, främst som detta företräds av Bruner (2002/1996). Det innebär att intresset riktas mot relationer individer emellan, och mellan individer och traditioner. Här kan det gälla musiktraditioner, undervisningstraditioner, instrumenttraditioner, institutionella traditioner. Bruner framhåller även att mänskligt lärande kännetecknas av stor komplexitet, inte enbart när det gäller kulturell och social påverkan utan också av biologiska förutsättningar. Därför, hävdar han, måste fortsatt forskning om mänskliga läroprocesser ”... om den ska kunna bli fruktbar och livskraftig ta hänsyn till både det biologiska och det kulturella – och ha en skarp blick för hur

dessa formande krafter interagerar med varandra i den lokala situationen” (ibid: 196). I VÄL-projektet undersöker vi just lärande i lokala situationer.

Väsentligt i ett kulturpsykologiskt perspektiv är att olika ting, företeelser och handlingar ges en meningsfull innebörd genom de redskap eller verktyg som används i en kultur (Vygotskij, 1981/1934). Bruner framhåller att kulturer tillhandahåller komplexa uppsättningar – verktygs-lådor – av redskap som behöver relateras till varandra, snarare än separata verktyg. Lärande beskrivs som att det sker *via* dessa verktyg, som – genom att de distribueras inom respektive kulturer – medierar kunskap i enlighet med traditionella föreställningar om världen. Enligt Bruner *definierar* kulturella verktyg till och med människors handlande redan på förhand (ibid: 181, Bruners kursivering). Här knyter han an till Gadamer, som i sitt resonemang hävdar att människor tilldelas uppgifter att inom det spelrum som en tradition erbjuder ”ordna och gestalta spelrörelsen” (Gadamer, 1997: 86). I musiktraditioner som musiker är förtrogna med vet de till exempel hur de skall använda olika slags musiknotation – till exempel ackordnotation, noter, tabulatur – i kombination med sina instrument. I en och samma musiktradition kan instrumentrelaterade subkulturer utvecklas. I undervisningstraditioner kan lärare och studenter anamma förhållningssätt som tidigare etablerats – till exempel i en mästarlära. I musikerutbildningar på olika musikhögskolor kan institutionella traditioner leda till motsvarande påverkan.

Enligt kulturpsykologisk syn på kulturell lärande är intersubjektivitet, interaktion människor emellan, central; den ger upphov till dialogiskt lärande (Vygotskij, 1981), vilket innebär att både deltagare, som ännu inte hunnit utveckla stor förtrogenhet med kulturen i fråga, och mer erfarna kulturella representanter lär sig något nytt när de interagerar. I instrumentalundervisning på hög nivå är detta ytterst relevant, eftersom studenterna är skickliga instrumentalister redan när de antas till utbildningen.

I enlighet med Bruners betoning på interaktionen mellan ”det kulturella och det biologiska” i mänskligt lärande, har individuell variation stor betydelse. Olika biologiska förutsättningar gör att människor hör – uppfattar och upplever – samma händelse på olika sätt. Dessutom påverkas vi av de individuellt olika erfarenheter vi bär med oss. Sammantaget utvecklar vi därför olika föreställningar om olika lokala situationer, vilket i sin tur påverkar hur vi riktar vår uppmärksamhet i dessa. I enskild instrumentalundervisning möts personer med kompetens på hög nivå från olika generationer och med olika erfarenheter för att främst den yngre skall utveckla sin kompetens för att bli konkurrenskraftig på den professionella musikerarenan. Vi vet ytterst lite om lärandeprocesser i sådana situationer. Det är detta vi undersöker för att begreppsliggöra väsentliga aspekter och med hjälp av detta bidra till pedagogisk utveckling av högre musikerutbildning.

Syfte

Målet för detta projekt är att ge forskningsbaserade nya insikter om förutsättningar för musikalisk kunskapsutveckling, särskilt i ett-till-ett-undervisning. Ett lika viktigt syfte är att sprida resultaten från forskningen, särskilt i fråga om forskningsmetoder och praktisk funktionalitet så att flera musiker och lärare kan utveckla och förfina sin egen undervisningspraxis och reflektera över hur forskningen kan vara utvecklande ur konstnärlig, yrkesmässig, pedagogisk och metodisk synpunkt och på så sätt fungera som katalysator för institutionernas förändringsarbete.

Metod

Som jag nämnde i inledningen, slutförs VÄL-projektet år 2010. Vi avslutar det i höst med ett internationellt tre-dagars symposium (Vem äger lärandet?; Students' ownership of learning) på KMH, där lärare och forskare från partnerhögskolorna, både i projektet och i ICON-nätverket medverkar. I höst ges också en antologi ut, med forskningsrapporter från delstudierna, men också med populärvetenskapliga texter som riktar sig till studenter och lärare. I den följande texten beskriver jag emellertid arbetet hittills.

Samarbetet i ICON-nätverket

Inom ICON-nätverket har vi under 2007 tagit fram en strategisk plan för åren 2007-2012. I enlighet med denna plan har vi arbetat med olika spår:

- Utveckling av internationella tre-fyradagarsmoduler med workshops och seminarier om instrumentalundervisning på hög nivå;
- Stöd till musikerlärarens professionella utveckling genom samarbetsformer:
  - Kollaborativ forskning där forskare med musikerbakgrund följer ett-till-ett-undervisning;
  - Projekt där musikerlärare formulerar problemställningar
  - Seminarier för att informera om forskningsresultat;
- Forskningssamarbete mellan musikhögskolorna i ICON kring teman som vi identifierar som gemensamma;
- Nätverkssymposier en till två gånger per år
  - KMH har varit värd för ett av dessa symposier;
- Konferenspresentationer;
- Publikationer.

Forskningsmässigt beslöt vi att satsa på ett ramverk för studier av olika aspekter av musikerutbildning för att bygga en forskningsbas som grund för pedagogisk utveckling inom området:

- Masterclass (kan närmast beskrivas som enskild undervisning inför andra studenter och lärare som lyssnare, ett väletablerat komplement till enskild undervisning);
- Ett-till-ett- och grupp-undervisning;
- Den lärandes upplevelse;
- Övning;
- Improvisation;
- Institutionell och kulturell förändring
- Pedagogisk utveckling för musikerlärare.

För ett-till-ett-undervisningen har ICON som mål att ta fram forskningsbaserade resurser för musikerlärare, vilket inkluderar webb-resurser, en populärvetenskaplig handbok riktad till studenter och lärare, forskningspublikationer och modeller för mindre forskningsstudier som kan replikeras. Som framgår av inledningsavsnittet har de svenska musikhögskolorna som medverkar i VÄL-projektet fokuserat detta område, och i relation till detta framför allt den lärandes upplevelse samt pedagogisk utveckling för musikerlärare. Men, i samband med våra studier av detta område har vi också kommit in på de andra delområdena ovan.

Parallella fallstudier i ett-till-ett-undervisning

Huvudspåret för de svenska musikhögskolorna består av parallella fallstudier i samarbete mellan praktiker och forskare, så kallad följeforskning, i ett-till-ett-undervisning. Som introduktion till dessa presenterade jag projektet vid seminarier under vårterminen 2007 för lärarkolle-

gierna på de tre medverkande musikhögskolorna. Vi har utvecklat metoden i fallstudierna, med insamling av mångsidiga data, för att anpassa den till de förutsättningar som kännetecknar de olika lokala kontexterna. Forskare i musikpedagogik på KMH och MHM, med egen bakgrund som professionella musiker, har följt och videodokumenterat serier av lektioner med musikerlärare och deras studenter från alla tre svenska partnerhögskolor i VÄL-projektet. Efter lektionerna har forskarna följt upp signifikanta händelser som de uppmärksammat under lektionerna, men som deltagarna inte tagit upp, och bett dem kommentera detta.

Vi har även använt kompletterande data på olika sätt för att, i enlighet med projektbeskrivningen, pröva alternativa forskningsmetoder och de resultat dessa kan ge: Inför fallstudierna har lärarna fritt beskrivit sina övergripande undervisningsstrategier, och både studenter och lärare har intervjuats om sin bakgrund och sina förväntningar. De har till exempel kommenterat hur de ser på sin egen och den andras (lärarens respektive students) kompetenser, vad de vill utveckla för egen del utöver musikområdet, hur de ser på utbildningen i relation till yrkeslivet, vilka förväntningar de har på den andra i undervisningssituationen (Bilaga 1 och 2). Under fallstudierna har deltagarna kommenterat lektionerna, antingen muntligt, tillsammans med respektive forskare direkt efter lektionen i fråga, eller i individuella anteckningar, veckovis. Studenterna har beskrivit hur de har förberett sig inför en lektion medan lärarna har beskrivit sina intentioner; båda parter har också reflekterat över hur lektionen blev och över lärande under den gångna veckan mer generellt, alltså även utanför undervisningen (Bilaga 3 och 4). Eftersom några av de medverkande lärarna och studenterna har visat särskilt stort intresse att medverka, har vi dessutom följt upp lektionerna med ytterligare en till två halvstrukturerade djupintervjuer under delprojektets gång. Slutligen har vi, i vissa delstudier, även videofilmade studenters eget övande några dagar efter lektionerna.

I analysen utgör datagenererade kategorier från varje fallstudie basen för att generera nya kategorier som representerar data från hela projektet. Forskarna i projektet har ömsesidigt genomfört ”inter-judge reliability tests”. De flesta fallstudierna har dessutom presenterats på forskningsseminarier och konferenser, där resultaten har ansetts relevanta. Eftersom projektet löper hela 2010 återstår i skrivande stund en avslutande genomgång av materialet, vilket gör att vi ännu inte fått fram vårt slutgiltiga resultat från projektet som helhet.

Som framgår av forskningsöversikten har problematiken i maktrelationer i enskild instrumentalundervisning belysts i forskning under det senaste decenniet, medan däremot studenters musikaliska lärande har förblivit nästan helt outforskat. Inom detta centrala område i musikerutbildning är forskarna som medverkar i VÄL-projektet väl etablerade. Av båda dessa skäl beslöt vi att rikta forskningens fokus mot just musikaliskt lärande i enskild instrumentalundervisning. Vi vände oss till välrenommerade musikerlärare och bad dem föreslå vilka studenter som skulle medverka i delstudierna. På så sätt kunde vi utgå från lokala situationer med ett förtroendefullt socialt klimat, där maktrelationerna inte var personligt laddade. Som konsekvens av detta ansåg vi att vi skulle kunna få resultat som är relevanta för problemområdet, musikaliskt lärande.

Detta strategiska urval har också en etisk dimension. I Skandinavien består musikerutbildningen av en så pass liten personkrets att kolleger lätt kan känna igen personerna i representativa utdrag som presenteras i forskningsrapporter. Även om studenter och lärare har varit aktivt intresserade av att medverka har vi därför ansett det vara viktigt att fokusera lokala situationer där förutsättningarna för studenters lärande kan förväntas vara goda. Ett annat hänsynstagande gäller det representationssätt som vi har valt. Trots detta har det framkommit problematiska förhållningssätt, som skulle kunna innebära att de berörda deltagarna känner sig ut-

hängda, om de kan identifieras i offentliga texter. Därför har vi valt att presentera sådana resultat överförda till situationer med andra, jämförbara instrument och musikstycken.

Individuella utvecklingsprojekt

I anslutning till fallstudierna i ett-till-ett-undervisning har några av musikerlärarna genomfört individuella utvecklingsprojekt. En lärare har till exempel genomfört en omfattande longitudinell aktionsforskningsstudie och i den använt sina egna och två studenters veckovisa reflektioner. Hon har också i anslutning till projektet läst en kandidatkurs i musikpedagogik och baserat sin kandidatuppsats på sin aktionsforskningsstudie.

Några lärare har valt att genomföra mer traditionella aktionsforskningsprojekt: de har valt ut ett visst innehåll i undervisningen under en avgränsad tidsperiod och efter varje lektion analyserat sina egna undervisningsstrategier och studenternas respons på dessa. Inför den kommande lektionen har de förändrat sitt sätt att undervisa och utvecklat nya kursuppgifter för att ge bättre förutsättningar för studenternas lärande.

Andra lärare har valt att utveckla undervisningsmaterial som skall främja studenters självständighet i sitt lärande. Ett sådant exempel är en lärare som i text och notation har dokumenterat sin kritiska genomgång av utgåvor av historisk repertoar, med råd till studenter om hur de kan förhålla sig till dessa för att på stilistiskt relevant sätt självständigt utveckla tolkningar med utrymme för personligt uttryck.

Studier av studenters förväntningar och uppfattningar

Vid sidan av de parallella fallstudierna i ett-till-ett-undervisning har vi medverkat i ett projekt som inleddes av Guildhall School of Music and Drama i samarbete med Institute of Education vid London University. Detta delprojekt består av enkätstudier med uppföljande intervjuer och avser unga musikers planer och förhoppningar inför framtiden. En första enkät riktas till ungdomar som gör antagningsprov till musikerutbildning och följs senare upp genom djupintervjuer med strategiskt utvalda deltagare som blivit antagna. Enligt den engelska planen görs proceduren om i samband med att studenterna skall ta examen efter fyra års studier.

Vi har genomfört en replik av denna studie på KMH vid inträdesproven våren 2007 och upprepar den med dem som söker nu, våren 2010. I vår genomförs också djupintervjuer med strategiskt utvalda KMH-studenter som deltog i enkätundersökningen för tre år sedan. De som har studerat på heltid och inte gjort något uppehåll i sina studier kommer att avlägga kandidatexamen i år. Eftersom utbildningscyklerna på KMH följer Bolognaprocessens rekommendationer (3+2+3) matchar de tyvärr inte de fyraåriga cyklerna som Guildhall tillämpar. Därför kommer vi att se över enkätens utformning efter vårens analys och beroende på resultaten revidera den om det behövs för att anpassa den bättre till svenska förhållanden inför fortsatta enkäter.

Resultat

Resultaten visar att lärarna som medverkat i delprojekten har väl genomtänkta undervisningsstrategier. I dessa ingår medvetenhet om en föränderlig professionell arena, både när det gäller instrument- och genrespecifika, aspekter och andra. Vissa lärare bygger strategiskt in uppgifter som gör att studenter måste ta eget initiativ, till exempel att tillsammans organisera stu-

dentkonserter, att både på musikhögskolan och externt ansvara för allt praktiskt runtomkring. Flera av lärarna initierar professionella projekt tillsammans med sina studenter, där de alltså samarbetar som kolleger på professionella villkor. Detta bekräftar Nerlands (2004) resultat, som visar att musikerlärares egen professionella verksamhet påverkar den inriktning de ger sin undervisning. Det innebär också att lärarna har strategier som på flera sätt motsvarar de önskemål som Mills (2002) fann att studenter hade: att deras lärare skall engagera sig både i deras musikaliska och personliga utveckling.

Studenternas framförande i centrum

Lektionsobservationerna bekräftar Barrys (2007) resultat, att lärare tillämpar övergripande strategier som coach, professor eller dirigent – en av lärare säger till och med att hon ser sig som coach till sina studenter. Väsentligare är emellertid att lärarna utgår från studenternas framförande i sin undervisning, och att de därför relaterar instrumentalteknik till musikaliskt uttryck; spelteknik som verktyg för att uppnå handlingsberedskap att gestalta musiken personligt, men ändå stilsäkert. I detta ligger det kanske viktigaste resultatet: *att lärarnas fokusering på studenterna framföranden kan försvåra för dem att få grepp om vad studenterna har tagit till sig på ett sådant sätt att de självständigt kan använda sig av sitt nya kunnande i andra situationer.*

De flesta lektionerna börjar med att studenten framför den musik som hon har förberett medan lärare lyssnar. Därefter ger läraren – oftast – uppmuntrande kommentarer om vad som var bra för att sedan noggrant gå igenom vad studenter behöver arbeta vidare med. I de lektioner som vi har observerat är studenterna lyhörda och lyckas bra med att härma sina lärares förebildande framföranden av utdrag av musiken. Läraren får därför lätt intrycket av att studenten har förstått vad det rör sig om. Studenternas kommentarer efter lektionerna när de har övat självständigt, visar emellertid att de kan ha förbisett eller snarare förbihört det väsentliga, nämligen genre- eller stilrelaterade estetiska konventioner (Hultberg, 2010, in print). Det kunnande som de presenterade i sina framföranden under slutet av lektionen, har inte lämnat några spår. Två sammanfattade exempel får belysa detta:

Under en pianolektion utgår till läraren från avsnitt ur ett tekniskt relativt okomplicerat stycke av Skrjabin för att visa och förklara att dissonanser brukar framhävas gentemot konsonanser som följer. Studenten hade betonat tvärtom i sitt inledande framförande. Läraren uppmärksammar också studenten på några oväntade harmoniska vändningar, som han hade ”spelat förbi” och förklarar och visar att interpreten behöver lyfta fram detta för att lyssnare skall hinna lägga märke till det. Studenten lyssnar uppmärksam, svarar då och då bekräftande, och härmar lärarens exempel. En progression är tydlig i hans spel under lektionen. Efteråt antecknar studenten emellertid att lektionen egentligen inte gav honom något. Denne student är speltekniskt mycket skicklig och hade gjort uppskattande anteckningar om tidigare lektioner där han hade spelat virtuosa stycken. Hans eget fokus på att bli ännu skickligare som pianist snarare än som musiker hindrade honom från att inse betydelsen av lärarens råd.

Under en violinlektion där en förstaårsstudent spelar en sats ur en solosvit av J. S. Bach, går läraren igenom en mängd violinspecifika aspekter för att ge studenten råd om sitt fortsatta arbete med stycket (övning), men också interpretatoriska råd, på ett generellt plan. Hon tar upp frasering, artikulation och dynamik och relaterar detta till den harmoniska progression, som ligger till grund för solostämman. Hon sjunger ackordtonerna medan hon spelar tillsammans med sin student och förklarar på liknande sätt som pianoläraren hur viktigt det är *att* musiker lyfter fram oväntade harmoniska vändningar på något sätt, men att det finns gott om

utrymme för att göra det på olika sätt. När studenten sedan övar på egen hand beskriver hon att hon tog fasta på det som hennes lärare rått henne – men nämner in harmonisk progression. Hon kommenterar att hon inte hade lärt sig att tänka harmoniskt av sina tidigare lärare, och därför var fiolen för henne ett kulturellt verktyg som inte hade något att göra med harmoniskt tänkande. Detta är anmärkningsvärt, eftersom studenten också reflekterade över att hon brukade tänka harmoniskt när hon spelar piano.

Båda exemplen visar hur starkt studenters individuella föreställningar, baserade på tidigare erfarenheter, styr deras uppmärksamhet och deras förmåga att ta till sig nytt kunnande och göra det till sitt eget. Deras egna föreställningar av kulturella verktyg avgör hur de kommer att använda dem. I båda exemplen har studenterna svårt att använda etablerade konventioner att strukturera och uttrycka musik som kulturella tankeverktyg. Pianostudenten bryr sig inte om det; han är upptagen med att tänka på spelteknik. Violinstudenten, däremot, vill suga åt sig den kunskap som hon kan ta del av genom sin lärare, men hon förmår inte göra det, eftersom hon inte kan förknippa den harmoniska dimensionen av musiken med fiolspel. Hennes lärande matchar lärarens undervisning när det gäller spelteknik i relation till horisontella aspekter av musiken, men inte till vertikala (harmonik).

I båda exemplen är det svårt, för att inte säga omöjligt för lärarna att inse vad deras studenter har lärt sig och vad de inte har lärt sig. Studenternas förmåga att i stunden imitera andras framföranden väcker intrycket att de också har reflekterat över sitt sätt att spela, oavsett om de har förstått innebörden i lärarens råd eller inte. Detta resultat visar att imitation visserligen *kan* vara en effektiv lärandestrategi (jfr Lisboa, 2005), men att det i så fall förutsätter reflektion för att lärandet inte skall gälla enbart för stunden.

Makt och utsatthet

Eftersom tidigare forskning har visat på de maktrelationer som ligger implicit i ett-till-ett-undervisning, hade vi valt par med studenter och lärare där vi kunde utgå från relativt oproblematiske sociala relationer. Vi har emellertid trots detta resultat som visar – inte studenters utsatta situation – utan lärares. Några få studenters föreställningar om sina lärares kompetenser är mycket kategoriska, utan argument – ibland positivt, men ibland negativt, vilket har kommit fram i studenters anteckningar efter lektioner, men också när de spontant har kommenterat olika aspekter i samband med intervjuer. Av etiska hänsyn kräver specifik redovisning av dessa resultat att de överförs till andra, liknande situationer, på ett sådant sätt att personerna inte kan identifieras. Därför hänvisar jag till antologin som kommer hösten 2010, och till artiklar som är refererade där.

Öppna möjligheter att kombinera olika undervisningsformer

I fallstudierna har vi kommit in på flera av ICON-gruppens övriga forskningsteman. I Sverige har musikerstudenterna till exempel parallellt med sina individuella lektioner också gemensamma lektioner, som ofta har karaktär av masterclass, det vill säga enskild undervisning inför åskådare. En student kommenterar att för honom innebär begreppet masterclass att åskådarna inte medverkar aktivt utan enbart ser och lyssnar, medan gemensamma lektioner är ett slags seminarier (Holgerson, in progress). Här förväntas studenterna ofta ge konstruktiva kommentarer till varandra, och de får alltså utrymme att pröva sitt musikaliska omdöme som granskare av varandras framföranden.

Några av lärarna har i sina gemensamma lektioner utvecklat seminarievarianter som ännu mer påminner om akademisk seminarietradition: En av dem förbereder korta presentationer av olika slag och bjuder in studenterna att diskutera dem. Det kan handla om ett konsertkoncept, till exempel samarbete med skådespelare kring en musikaliskt intressant författare. En annan gång kan det handla om att han inför studenterna studerar in ett kort stycke musik och, medan han gör det, diskuterar olika alternativa tolkningsvarianter tillsammans med dem. En annan lärare använder videofilmade framföranden från gemensamma lektioner som underlag för enskild undervisning: hon analyserar videon tillsammans med studenten, som hon utmanar att föreslå hur instuderingen kan fortsätta. När det behövs, ger hon också råd. Resultaten visar alltså att lärare som har reflekterade undervisningsstrategier finner mycket olika sätt att dels länka olika kurser till varandra, dels länka instrumentalundervisning till professionell verksamhet.

Metodresultat

I stort sett har vi kunnat genomföra projektet som planerat, men det har endast varit möjligt genom att vi har reviderat den detaljerade planeringen och upprepade gånger anpassat kartan efter verkligheten. Oberoende av varandra har forskarna vid partnerhögskolorna i ICON-samarbetet gjort erfarenheten att musikerlärare gärna deltar i kollaborativa forskningsprojekt genom att bjuda in en forskare, som de har förtroende för genom att forskaren själv har en musikerbakgrund. Som kolleger är sådana forskare välkomna observatörer/dokumentatörer som bidrar till att synliggöra kvaliteter i verksamheten, och som fungerar som kritiska vänner i reflekterande dialoger. Däremot är tröskeln hög för en stor majoritet av musikerlärarna, när det gäller att ta steget från intresserad deltagare i forskningsstudier till aktiv ledare av ett eget utvecklingsarbete. Som konsekvens av detta har vi behövt mer forskartid för att följa upp observationer i delprojekten, vilket försvårade arbetet på HSM, där tyvärr ingen forskare var tillgänglig för projektet. På KMH har forskargruppen under den senare delen av projektet förstärkts genom en doktorand som genomfört en bred studie med motsvarande fokus och upplägg som i VÄL-projektet. Eftersom musikerlärarna inte har tagit så mycket arbetstid i anspråk som planerat har vi kunnat finansiera den ökade forskartiden, och vi har också kunnat erbjuda fler lärare att medverka i mindre omfattande delstudier, främst på KMH, där vi varit två forskare som arbetat med studierna av ett-till-ett-undervisning.

Ett annat metodrelaterat resultat gäller den enkätstudie som vi medverkade i våren 2007, och som initierats av Guildhall School of Music and Drama (GSDM) och Institute of Education. Ursprungligen bad de engelska kollegerna om dessa data från alla partnerhögskolor för att lägga upp internationella jämförelser mellan länderna i ICON-nätverket. Av två skäl hände inget med den undersökning jag genomförde: På GSDM var förberedelserna sådana, att de sökande uppfattade enkäten som ett störande moment i inträdesproven, och därför var bortfallet så stort att det inte var möjligt att få fram pålitliga resultat. Dessutom genomförde ingen annan partnerhögskola enkäten. På grund av detta lades data från vår enkät in i det engelska registret men bearbetades inte. Som projektledare hade jag emellertid tillsammans med kollegerna på den klassiska institutionen förberett enkäten på KMH så att de sökande inte alls uppfattade den som störande, utan vi hade en hög svarsfrekvens. Dels på grund av att undersökningen gick i stå, dels på grund av att förändringarna i som jag beskrivit ovan krävde förstärkning på forskarsidan i fallstudierna, lät jag datamaterialet från enkäterna ligga orörda. Ytterligare en anledning var att vi då inte hade tillgång till en forskare med musikerbakgrund som också var en erfaren analytiker av statistisk data. Inför sökningarna detta år har emellertid situationen förändrats så att vi nu kan genomföra en separat undersökning på KMH. Vi har också planerat att samarbeta med våra engelska kolleger, men varje högskola anpassar studien till

sina respektive förutsättningar, vilket ger oss bättre möjligheter att dra nytta av resultaten på ett övergripande plan.

Diskussion

I VÄL-projektet har vi som strategiskt val vänt oss till välrenommerade musikerlärare som har utvecklat reflekterade undervisningsstrategier. Vi är därför väl medvetna om att resultaten bara är representativa för lärare med liknande förhållningssätt. Men, det som gör resultaten mest värdefulla är att de kan bilda underlag till en samling exempel på god undervisningspraktik, väl fungerande undervisningsstrategier – övergripande såväl som mer specifika. Både bland de uttalade och bland de outtalade, men praktiserade lärarstrategierna finns exempel som kan ha generell bäring på instrumentalundervisning på hög nivå. Dessa exempel visar också något av den kreativa förnyelsekraft som enskilda lärare representerar, vilket gör det än viktigare att sprida dessa.

Ett viktigt resultat visar hur problematisk situationen i ett-till-ett-undervisning kan vara när student och lärare har olika föreställningar av vad som är väsentligt innehåll och hur det är lämpligt att förhålla sig till detta, fastän läraren har medvetna undervisningsstrategier som inkluderar respektfullt bemötande av studenterna, och fastän det sociala klimatet är gott. Även om lärare erbjuder studenterna relevant speltekniskt och stilistiskt kunnande, även om de anpassar sin undervisning till studenternas framföranden, och även om de ger råd om att öva, kan det vara svårt för dem att få en relevant bild av studenternas lärande och utveckling.

Detta kan i sin tur leda till en självuppfyllande rundgång av att inte lyckas förstå varandra, som det är svårt att ta sig ur. Därför är det av stor vikt att studenter och lärare, i samverkan, utvecklar strategier för att följa upp lektioner och komma fram till gemensam förståelse av innehållet, dess implikationer, samt av varandras förväntningar på undervisning och lärande i kursen. Detta är verkligen en utmaning. Man kan till exempel ifrågasätta om pianostudenten skulle ha vågat dela med sig av sina reflektioner till sin lärare. Inte desto mindre behöver studenter och lärare strategier för att ta sig över trösklar av detta slag för att undervisning skall bidra till studenternas konstnärliga utveckling. Studenternas förtroende för sina lärare är en viktig förutsättning, men lika viktig är lärarnas förtroende för sina studenter, och, ömsesidig respekt. Glädjande nog finns olika exempel på detta finns exemplifierat i resultaten från några av fallstudierna och kan göras tillgängligt på kollektiv nivå.

Som en del i detta har jag i två konstnärliga forskningsprojekt, finansierade av Vetenskapsrådet (Hultberg, 2009) utvecklat En kulturpsykologisk modell av musikaliskt lärande. Modellen har visat sig vara användbara i samarbeten med praktiker. Den är enkel på ett övergripande generaliserande plan och kan användas för att sätta ord på processer som annars ofta förblir outtalade. Vi har sett att den kan underlätta för praktiker och forskare att mötas i diskussioner om musikaliskt lärande.

Här tangeras också de resultat som har visat att både studenter *och* lärare kan få en utsatt position i ett-till-ett-undervisning, något som bör uppmärksammas av prefekter och utbildningsledare. Detta behöver ställas mot Hankens (2008) resultat, att musikerlärare ofta känner sig isolerade, vilket innebär att institutions- eller utbildningsledning måste ta detta på allvar.

Praktiska konsekvenser på musikhögskolorna

Hittills har resultaten från VÄL-projektet främst fått praktiska konsekvenser på KMH och MHM. Detta beror på att forskare medverkar på dessa båda musikhögskolor, och att det finns goda förutsättningar att genom olika samarbetsformer överbrygga eller att kompensera trösklarna som hindrar musikerlärare att aktivt bedriva utvecklingsarbeten. Diskussionsgrupper har kommit igång, där lärare och forskare utbyter erfarenheter och diskuterar studenters lärande och varandras och sin egen undervisning. På KMH har vi sedan hösten 2008 diskussionsluncher på onsdagar en till två gånger per månad, där korta, opretentiösa forskningspresentationer följs av livliga diskussioner över lunch. Här varvas olika slags forskningsresultat, men en särskild satsning har gjorts på utvecklingsarbeten i liknande format som i VÄL-projektet. I samband med att detta stod på dagordningen gjorde Sveriges Radio ett reportage för Mitt i Musiken, som kommer att sänds senare i år. Till en del av diskussionsluncherna har jag gjort ppt-presentationer som kan användas som underlag för kolleger som vill genomföra utvecklingsarbeten – en variant av enkla webbresurser i enlighet med projektplanen. I ett moodlerum som är tillgängligt för all personal hålls presentationer och minnesanteckningar från diskussionsluncher tillgängliga.

Även om de flesta lärarna som medverkade i projektet inte har genomfört egna utvecklingsarbeten utan endast deltagit kollaborativt i fallstudierna, har deras medverkan i sig haft betydelse genom de diskussioner som uppstått, både mellan dem och forskarna, och mellan dem och andra kolleger. Detta återspeglas bland annat i KMH:s breda satsning på ett personalutvecklingsprogram som påbörjades läsåret 2009/10: Både detta och nästa läsår ingår kurser som bygger på resultat från VÄL-projektet. I en sådan kurs detta läsår, Musikalisk kunskapsutveckling i högre musikutbildning, har lärare genomfört mindre aktionsforskningsstudier och också skrivit bra populärvetenskapliga texter, som kommer att publiceras i antologin som avslutar projektet i höst. Det finns nu ett ökat intresse för att medverka i kollaborativa utvecklingsarbeten inom projektets problemområde. På grund av detta har vi valt att förlägga det avslutande symposiet till hösten 2010 för att lärare som engagerat sig under den senare delen av projektet skall få möjlighet att medverka aktivt i programmet.

Lärare från alla tre musikhögskolorna kommer att bjudas in till symposiet ”Vem äger lärandet?” (Students’ ownership of learning) i september. Vi kommer att börja med en öppen diskussionslunch, onsdagen 15 september, och till den kommer vi även att bjuda in media för sprida information om projektet. Under onsdagen och torsdag förmiddag kommer resultat från VÄL-projektet att presenteras av forskare och medverkande lärare, gemensamt. Från torsdag lunch är symposiet internationellt med deltagare även från ICON-nätverket. Då belyses svenska erfarenheter ur ett internationellt perspektiv. Symposium som form – alltså inte konferens – är ett medvetet val, eftersom vi vill stimulera till aktivt meningsutbyte och diskussion; först mellan kolleger och studenter på svenska musikhögskolor, och sedan, utifrån den svenska diskussionen som en gemensam plattform, fortsatt meningsutbyte och diskussion med våra kolleger inom ICON-samarbetet.

Efter symposiet kommer vi att slutredigera en antologi med texter av lärare och forskare som medverkat i VÄL-projektet och i de utvecklingsarbeten som bygger på projektet. Vi kommer också att bjuda in kolleger från ICON-nätverket att bidra med texter.

Presentationer och publikationer

Symposier och konferenser (inklusive konferenspublikationer)

- Inom Nordiska Nätverket för Musikpedagogisk forskning:
  - Helsingfors, 2007:
Genrerelaterad instrumentalpedagogik i högre musikutbildning, Per-Henrik Holgersson (doktorand);
  - Oslo, 2008:
Textanalys ur ett kulturpsykologiskt perspektiv, P-H Holgersson;
  - Malmö, 2010:
A cultural-psychological model of musical learning and competence development, C K Hultberg
- På internationella konferenser:
  - *Musical Development and Learning; Second European Conference on Developmental Psychology of Music, Roehampton University, London, 2008:*
Musicians' use of cultural tools in music styles new to them, C K Hultberg;
  - *The Reflective Conservatoire, GSDM, London, 2009:*
Developing professionalism: young and established musicians' learning strategies
Symposium med bidrag från Karin Johansson, (F.D.), MHM, P-H Holgersson, KMH, C K Hultberg, KMH och Sören Johansson (doktorand), KMH;
  - *Research Alliance of Institutes of Music Education, Göteborg, 2009:*
Students' and teachers' expectations – matches and mismatches in learning and teaching in higher music education, C K Hultberg (inklusive omfattande artikel i proceedings book)

Peer-reviewed artikel i vetenskaplig tidskrift

Hultberg, C. K. (2009). En kulturpsykologisk modell av musikaliskt lärande genom musicerande. I F. V. Nielsen, S. G. Nielsen, S-E Holgersen red: *NNMPF:s årbok 2009*, pp. 119-138. Oslo: Norges Musikkhøgskole.

Fler artiklar är under arbete.

Antologi

Hösten 2010 publiceras en antologi med forskningsrapporter från delstudierna, samt med populärvetenskapliga texter som riktar sig till studenter och lärare.

Deltagare i projektet

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, värdhögskola

Per-Henrik Holgersson, doktorand
Cecilia K Hultberg, F.D., professor
Peter Berlind Carlsson, lektor
Mats Bergström, lektor
Johan Hörlén, adjunkt
Anna Lindal, lektor (nu dekan, HSM)
Staffan Linder, adjunkt
Ann Wallström, lektor

Under senare delen av projektet

J-O Gullö, F.D
Veneta Z Blendulf, doktorand
Gun-Britt Gustafsson, adjunkt
Peter Holmberg, lektor
Klas Nevrin, timlärare
Katarina Ström-Harg, professor

Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet

Karin Johansson, F.D.
Ann-Sofi Härstedt, adjunkt
Hans Hellsten, professor

Högskolan för Scen och Musik, Göteborgs universitet

Lisa Ford, adjunkt
Einar Nielsen, professor

Bilagor

Intervjuguide, lärare, bilaga 1
Intervjuguide, studenter, bilaga 2
Anteckningsmall, lärare, bilaga 3
Anteckningsmall, studenter, bilaga 4

Referenser

- Barry, N. (2007). A qualitative study of applied music lessons and subsequent student practice sessions. *Contributions to Music Education*, 34, 51-65.
- Bruner, J. (2002). *Kulturens väv. Utbildning i kulturpsykologisk belysning*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB.
- Duke, R. A. & Simmons, A. L. (2006). The nature of expertise: narrative descriptions of 19 common elements observed in the lessons of three renowned artist-teachers. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 170, 7-19.
- Gadamer, H-G. (1997). *Sanning och metod i urval*. (Arne Mellberg, ed.). Göteborg: Daidalos.
- Gaunt, H. (2008). One-to-one tuition in a conservatoire: the perceptions of instrumental and vocal teachers. *Psychology of Music*, 36, 2, 215-245.
- Gellrich, M. & Parncutt, R. (1998). Piano technique and fingering in the eighteenth and nineteenth centuries: Bringing a forgotten method back to life. In *British Journal of Music Education*, 15 (1), 5 – 24.
- Hanken, I. M. (2008). Innføring av studentevaluering i en mesterlærekontekst : noen utfordringer. In F. V. Nielsen, S. G. Nielsen, S-E Holgersen red: *NNMPF:s årbok 10* Oslo, Norges musikkhøgskole.
- Holgersson, P-H. (in progress). *Musikerstudenters musikaliska kunskapsutveckling* (preliminär titel). Pågående avhandlingsarbete.
- Hultberg, C. (2000). *The Printed Score as a Mediator of Musical Meaning. Approaches to Music in Western Tonal Tradition*. Studies in Music and Music Education, No. 2. Malmö: Malmö Academy of Music / Lund University.
- Hultberg, C. K. (2009). En kulturpsykologisk modell av musikaliskt lärande genom musicerande. In F. V. Nielsen, S. G. Nielsen, S-E Holgersen red: *NNMPF:s årbok 11*, pp. 119-138. Oslo: Norges Musikkhøgskole.
- Koopman, C., Smit, N., de Vugt, A., Deneer, P. & den Ouden, J. (2007). Focus on practice-relationships between lessons on the primary instrument and individual practice in conservatoire education. *Music Education Research*, 9, 3, 373-397.
- Lisboa, T., Williamon, A., Zicari, M., & Eiholzer, H. (2005). Mastery through imitation: a preliminary study. *Musicae Scientia*, 19, 1, 75-110.
- Mills, J. (2002). Conservatoire students' perception of the characteristics of effective instrumental and vocal tuition. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 153, 78-82.
- Vygotskij, L. S. (1981/1934). *Thought and Language*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Zhukov, K. (2008). Exploratory study of approvals and disapprovals in Australian instrumental music teaching. *International Journal of Music Education*, 26, 4, 302-314.

Bilaga 1 Intervjutesman med musikerlärare

Musiker/Lärare

Namn

Hur uppfattar du din egen kompetens?

- Dina starka sidor i praxis – kunnande (knowing-how) och teori (knowledge)
- Specifikt som instrumentalist
- Som musiker (i musicerande)
- Allmänt som professionellt verksam inom musikområdet

Din egen utveckling som musiker

- Vad har du uppfattat som väsentligt i din högre musikutbildning (avlagd examen)?
- Vilken relation har din professionella verksamhet till din musikutbildning/examen
- Hur har du utvecklat din kompetens vid sidan av/efter musikutbildningen?
t.ex. ytterligare utbildning, professionell verksamhet, annat
- Vad vill du fortsätta att utveckla för egen del?
- Annat som du vill tillägga

Hur ser du på ditt professionella verksamhetsfält?

- Innehållsmässigt
- musiktraditioner
- Musikerroll och/eller andra roller
- Organisationsmässigt
- Anställningsvillkor
- Hur uppfattar du arbetets meningsfullhet
- Hur uppfattar du arbetets socioekonomiska trygghet
- Hur ser du på din professionella framtid?
- Annat som du vill tillägga om din professionella verksamhet

Vilka är dina intentioner som lärare vid musikerutbildningen?

- Dina strategier för att motsvara dina intentioner
- Vilka förväntningar har du på studenter som går utbildningen/kursen:
- Förhållningssätt
- Engagemang
- Resultat

Hur uppfattar du studenternas kompetens

Annat som du vill tillägga

Bilaga 2; Intervjuteman med studenter

Student

Namn _____ instrument _____ åk _____

Varför vill du bli musiker?

Hur uppfattar du din egen kompetens?

- Dina starka sidor i praxis – kunnande (knowing-how) och teori (knowledge)
- Som instrumentalist
- Som musiker (i musicerande)
- Allmänt som verksam inom musikområdet

Din egen utveckling som musiker

- Vad har varit viktigt för dig i din musikaliska utveckling hittills?
- Vad vill du fortsätta att utveckla för egen del?
- Vad anser du vara väsentligt i din högre musikutbildning?
- Utvecklar du din kompetens vid sidan av ditt utbildningsprogram? (t.ex. ytterligare utbildning, professionell verksamhet (roller/uppgifter, genrer?), annat)
- Hur ser du på din egen utveckling som musiker efter musikutbildningen?
- Annat som du vill tillägga

Hur ser du på ditt framtida professionella verksamhetsfält?

- Innehållsmässigt
- När det gäller musiktraditioner/-genrer
- När det gäller musikerroll och/eller andra roller
- Organisationsmässigt
- Anställningsvillkor – ekonomiskt
- Meningsfullhet i arbetet som musiker
- Relationen professionell verksamhet – musikutbildning/examen
- Annat som du vill tillägga om din professionella framtid

Vad vet du om din/dina lärares kompetenser?

Bilaga 3, mall för musikerlärares anteckningar

Vecka: Lektion, kurs/ämne: Student:

Inför lektionen

Mina intentioner; mina förväntningar

Reflektioner efter lektionen

Om studentens och mitt eget bidrag;

Om innehållet (vad vi gick igenom/fokuserade denna lektion, progression, etc.)

Veckans reflektioner

Fritt; gärna med anknytning till undervisning (lektion/kurs/utbildningsprogram) och professionellt musikerskap

Anteckningar

Vecka: Kurs   Lärare:

Inför lektionen

Mina förberedelser; mina förväntningar

Reflektioner efter lektionen

Om mitt eget och lärarens bidrag;

Om innehållet (vad vi gick igenom/fokuserade denna lektion, progression, etc.)

Veckans reflektioner

Fritt; gärna med anknytning till undervisning (lektion/kurs/utbildningsprogram) och professionellt musikskap